

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak :	
Egész évre	100 L.
Fél évre	50 L.
Negyed évre	30 L.
Egyes szám ára	2 L.

Főszerkesztő:
GYALLAY DOMOKOS
Szerkesztő:
PETRES KÁLMÁN

Megjelenik minden szombaton.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai-utca) 5. szám.

A halálautó.

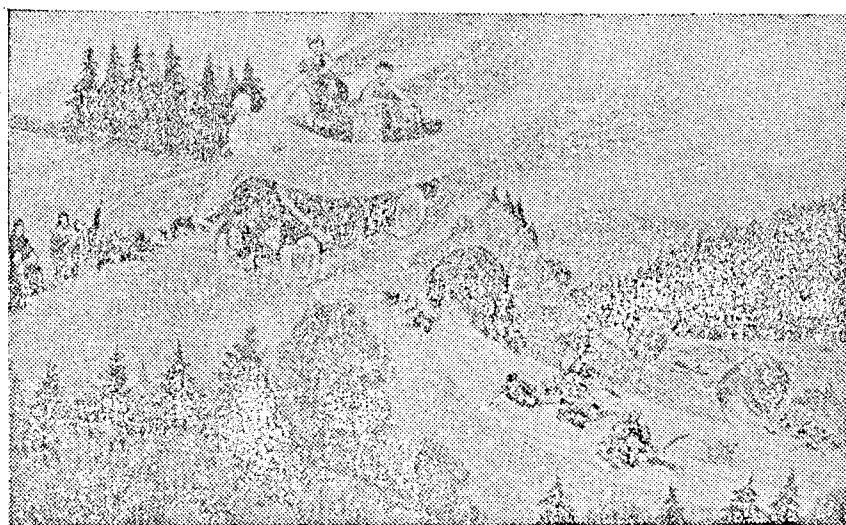
Ha valaki tanulmányozni akarja a Székelyföldet, meg akarja ismerni ennek a fiók-orzágnak leginkább félreismert népét, — jól válassza meg az időt és ügyeljen, nehogy valami választásos időben toppanjon oda! Látni vágyó napba nem tekint, — mondja a költő. Már pedig Csikban, választás-kor: *perzselő nap tüze gyújt fel minden csendesen szunnyadó józan-ságot!*

Ha pályázatot ír-nának ki a székely embernek *egyetlen egy szóval* való jellemzésére: az nyer-né el a díjat, aki ezzel a szóval jelle-mezné a székelye-*ket: türelmesek!*

Bámulatosan tü-relmesek! Még a ki-tartásuk sem egyéb, mint türelem. Sőt *csak* — türelem — rózsa nélkül! Mert a rózsa, nem jut ki a székelynek. Elveszik a földjét, másnak ítélik oda sejtlemes zugásu havasait, — bezárják iskoláit, amiket áldozatos nehézséggel magok alkottak magoknak, — nyakára ültetnek erőszakos potentátokat, — és a székely csak *tűr és dolgozik*, s ha belefárad,

úgy megfordítja, előlről kezdi: *dolgozik és tűr!*

Veszedelemesen türelmesek! Eltűrik, hogy a *halálautók* végigszáguldjanak az országhires, viruló székely falvak széles útjain s romlással s pusztulással fertőz-

A halálautó.

zék meg a csodálkozó ember-sokaságot!

Én is ott álltam a templomtér-en, ünnepi zekébe öltözött sokaság között, — közbirtokossági gyűlés előtti megbeszélések foglalták el a népet, — mikor erős túlkölés rázta meg a csendességet és kény-szerített minden halandót arra for-dulni!... Egy otromba testü teher-

autó rohant a sáros országuton, ezernyi sárcseppet fröcskentve az utszélen állókra, sötéten, nehéz-kesen közeledett a csoport felé, mely kettéválva nyitott utat neki. Ugy tetszett nekem egy pillanatra, mintha a francia fronton lennék, — a robbanó grá-náttűz füstjéből mintha az igazi ha-lálautó: a *tank* jön-ne velünk szembe, hogy halátszóró gépfegyvereivel le-kaszáljon... Meg-ijedtem!...

Nem *tank* volt, — csak egy *pálinkás teherautó!*

Nem *tank* volt — hanem annál is több! A harctér acél pán-célu halálautói nem ölnek, nem gyilkol-nak annyit, mint ezek a *szesztes teher-autók*. — Ezek az

igazi halálautók!...

A türelmes székely nép eltűri, sőt segíti ezeknek a halálautók-nak a győzelmét! Az a meg-döbbenő győzelmi siker, amit a pálinka-hordó teherautó-tankok el-érnek, — akármelyik modern gene-rális hadi tudományát felülmulják! Ime csak egy kiragadott példa: Felcsik 6 községét vegyük elő

sorra és pedig Csikszentdomokos, Csikszenttamás, Jenőfalva, Karczfalva, Dánfalva és Csikmadaras községeket. Ebben a hat szinmagyar, értékes, szorgalmas lakósu helységben hetenként rendszeren 4 teherautó fordul meg, leteszi a maga szeszszállítmányát és szeliden hazamegy. A hat községben leadott, tehát ugyanott *egy hét alatt elfogyasztott* különböző pálinkafélék pénzbeli értéke 25.000 Leit tesz ki. — így tehát ez a hat község *havonta 100 ezer* leinél több pálinkát fogyaszt el!

Ez a gyászfátyolos kimutatás nagyjából ráillik a három székely vármegye legtöbb vidékére! Gyergyó, Alcsik. Kézdiszék, Sepsiszék és Udvarhelyszék nem engedik meg, hogy Felcsik elragadja a palmát! Nem is volna illő, hogy csak a felcsikiak halálautóit szapulja le valaki! Rettenetes az a türelem, amivel ezeknek a teherautóknak az istápolását — *öntudatlanul* elősegítik! Nem veszik észre, hogy a szesz-nagykereskedőkből álló élelmes csoport *kihasználja* a székelység türelmét és összeszed ebből a hat faluból havonként 100 000 leit. És a székely nép palinkaivá-ának végső eredményét a jómódu szász és román nép élvezi akkor, amikor olcsó pénzkölcsönt vesz a bankjaiból fel, — ezzel házat épít magának, fényesszörű csikót vesz a vásáron és városban nevelteti egészséges arcu gyermekét!

Hát nem veszedelmes türelem ez, drága székely testvérek, — amikor nem a perzselő nap, hanem a pálinka éget fel minden csendesen szunnyadó székely józanságot?...

Abból a havi 100 ezerekből milyen helyes kis bankot lehetne csinálni és hányat? Valahogy ugy kéne, hogy barátságosan oda álljunk a halálautók elé és szeliden, józanon ezt mondjuk a pálinkaszállító uraknak:

— Köszönjük igen szépen, — most az egyszer nem kérünk semmit, — még van a multkori rendelésből!

Először csak egy gyenge kezdő lépést haladjunk: a halálautóknak ne adjunk rendelést! Aztán, ha ezt elértük, megint tovább lépegetünk. — Csak a kezdet nehéz. Csak addig nehéz, amíg *észrevesszük a veszélyt*, hogy idegen vagyont gyarapítunk — türelmünkkel! Hogy így akarnak meggyen-

gíteni, hogy viszik a székelyek pénzt és véré... .

Ime ez lesz a legelső feladat: *minden székely spóroljon el egy kevéske pénzt és pár csepp vért a halálautóktól!*

Ha így lesz, — megmaradunk, ha nem, úgy elpusztulunk.

Dr. Vass András.

A római katolikusok Státusgyűlése.

Az erdélyi róm. kath. egyháznak a maga nemében az egész világon páratlanul álló szervezete van. Mig máshol a róm. kath. egyház ügyeit teljesen egyházi emberek: püspökök és

kath. egyháznak tehát *sajátos önkormányzata* van, amely még a történelem folyamán, a protestáns fejedelmek idejében alakult ki, s ma egyik legértékesebb fenntartó intézménye az er-

Dr. Balázs András, az erdélyi róm. kath. Státus referense.

papok intézik, addig Erdélyben bizonyos fokig és keretek között a világi híveknek is beleszólásuk van az egyház igazgatásába. A hívek választott vagy hivatalból behívott egyházi és világi képviselői (1/3 részben egyházi, 2/3 részben világi tagok) Státust alkotnak és évenként egyszer, vagy ha a szükség így kívánja, többször is összejönnek és a püspök elnöklete alatt megtárgyalják legfontosabb egyházi és iskolai tennivalóikat. Az erdélyi róm.

délyi ösztályagságnak. Az idei Státusgyűlés, melynek anyagát az Igazgatótanáccsal együtt dr. Balázs András státusi előadó (referens) készítette elő, november 19 ik napján folyt le nagy érdeklődés mellett. Majláth püspök megnyitó beszéde az erdélyi magyarság legfontosabb ügyeiről adott nagyérdeklődő megvilágítást, azért főbb pontjait itt közöljük:

„Mélyen tisztelt Közgyűlés! A májusban megtartott rendkívüli státusgyűlés-

nek hangulatát kizárólag az iskoláinkért táplált mélységes aggodalom foglalta le, melyeknek létalapját támadta meg az akkor benyújtott magániskolai törvényjavaslat. Ma valamivel biztatóbbnak látszik a helyzet, amennyiben a kormány méltányolva aggodalmainkat és sérelmeinket, azoknak orvoslása végett velünk újabb tárgyalásokba bocsátkozott.

Még nem érkezett el annak az ideje, hogy ezen tárgyalások eredményéről részleteiben beszámoljunk és az így esetleg tárgytalanná váló panaszainkat visszavonjuk. De azon reményünknek igenis adhatunk kifejezést, hogy a mi ősi hitvallásos iskoláinknak nyilvánossági joga és létjogosultsága el lesz ismerve, azoknak vezetésében a fenntartó egyháznak joga és befolyása biztosítva lesz. (Lelkes éljenzés.) Tanáraink és tanítóink fizetését az államsegély meg fogja javítani (éljenzés) és az el lenőrző közegeknek sokszor kiméltelen és igazságtalan eljárását ép a módosító törvény lesz hivatva korlátozni. (Felkiáltások: Nagyon helyes!)

— Mind ezekhez nekünk jogunk van, melyet Isteni Mesterünk meghagyása biztosít és amely Egyházunk ősi alkotmányában gyökerezik. (Ugy van!) Ugyanezt biztosítják a király által szentesített gyulafehérvári határozatok és a nemzetközi egyezmények. (Felkiáltások: Ugy van!) Imádkozzunk, hogy a velünk szemben nyilvánuló megérő és méltányos hangulat állandósuljon s a kormányon levők meggyőződjenek arról, hogy az Egyházat iskoláink fenntartásában jóakarattal támogaván és hathatósan segívén, nemcsak az állam alapjait erősítik, de annak terhein is lényegesen könnyítenek. (Hosszasan tartó éljenzés.)

Befejezésül legyen szabad mindnyájukat arra kérnem, hogy iskoláink fenntartásában és fejlesztésében jól szervezett egyetértő munkában és kölcsönös szeretetben kitarisunk. (Lelkes éljenzés.)

A Státusgyűlés üdvözlő táviratot küldött a pápának és a királynak.

Ezután az igazgatótanács évi jelentésének tárgyalása került napirendre, melyhez dr. Fejér Mihály a tizenötös, Petres Kálmán a tanügyi- és dr. Varga Béla a számvizsgáló bizottság javaslatait terjesztették elő. Ezek rendjén elismerést szavaztak „Az erdélyi kato-

licizmus multja és jelene” című könyv íróinak, közöttük főleg dr. Karácsonyi Jánosnak és dr. Gyárfás Elemérnek; köszönetet fejeztek ki annak a három igazgatótanácsosnak, akik a szentév alkalmából Rómába zárandokolva az egyházmegye nevében a Szentiséges Atya elé járultak; szívből jövő örömmel emlékeztek meg arról, hogy Majláth püspök nyári sulyosabb természetű betegségéből egészen felépülve vehette át egyházmegyéje kormányzásának atyai gondját; megindulással és részvétellel álltak meg a Szentimrei István statusi szakreferens frissen hantolt sirja felett; megnyugvással köszöntötték az örökébe lépő dr. Bitay Árpádot s a kegyelet hangján szóltak a közelmultban oly tragikus halálal elhalt Pap Tamásról, az iskola és a tanítók barátjáról, kinek emlékére ném egy szárnyra segített székely diák gondol vissza áldva.

Elismeréssel üdvözölték a „Jó Bardt” címen megindított kath. ifjúsági lapot, melynek az ifjúság önképzését célzó jótékony működése elé a legnagyobb bizalommal és várakozással néznek.

Különösen dicséreiremetlőnek találta Státusgyűlés azt, amit igazgatótanács a kath. tanári utánpótlás érdekében azzal tett, hogy a Szent József linevelőben eddig 8 tanárjelölt részére biztosított ingyenes ellátást, de ugyanakkor dr. Gyárfás Elemér felszóalására kívánatosnak találta, hogy ez az intézet a jogtalan rekvirálás alól teljesen felszabadítva a maga egészében visszaadásék a kath. főiskolai oktatás és nevelés céljaira s ott az ügy kivételes horderejéhez méltó helyzet teremtdjék. Dr. Balogh Géza és dr. Viola Sándor fájdalommal megütözéssel szögezték le ezuttal is, hogy a kormány az államsegélyt illetőleg még mindig nem teljesítette a párisi kisebbségi egyezményben lesögezett kötelezettségét. Ez ellen il koznak, javasolják, hogy forduljunk Otélségéhez, a királyhoz panaszunkkal, s ha e lépés is eredménytelen maradna — akkor a Népszövetséghez. Hangsulyozzák, hogy e tekintetben az egész erdélyi katholicusság úgy áll a főháóság mögött, mint egy ember. Majláth püspök megnyugtató és reményt nyújtó szavaira a további lépéseket az igazgatótanács és a püspök ur bölcs belátására bízzák. Státusgyűlés elnöksége felhívja a tagok figyelmét a Romániában ma

egyetlen csikszeredai róm. kath. tanító és kántorképző intézet sorsára, a sokat szenvedett nagyszzebeni Terézárva ház helyzetére és támogatóára s általában kéri őket, hogy a kath. iskolai ügy kivételes jelentőségétől teljesen áthátva, hazatérve tegyenek meg mindent vidékükön annak az áldozatos kath. közszellemnek megteremtése érdekében, mely intézményeink, s ezzel szent valásunk és fajunk fennmaradásának ma egyetlen biztositéka. Igaz elismeréssel és hódolattal emlékezett meg Státusgyűlés arról a páratlan kitarásról és önfeláldozásról is, mellyel a kath. magyar kultúrának legfiszteletreméltóbb harcosai, a tanítók szolgálják ma hivatásukat, s kívánatosnak tartotta, hogy úgy az ök, mint a polgári iskolai és tanítóképzőintézeti tanárok fizetési ügye püspöki hatáskörben megfelelően rendeztessék.

A középiskolai tanérok fizetését mlután az erről való intézkedés a Státus hatáskörébe tartozik, 30 százalékkal felemelték. Többek között határozatba ment az is, hogy a tanítóóság jövőre ne csak 4 hanem legaláb 6 taggal nyerjen a Státusban képviseletet.

A d. e. 10-től este fél 8 ig tartó gyűlés említeteken kívül egész sorát tárgyalta még le azoknak a fontos kérdéseknek, melyek az erdélyi kath. egyház és iskola mai életében döntő jelentőségűek, s a Gondviselésben való hívő es rendületlen bizalom mellett azzal a kifejezésre is juttatott meggyőződéssel oszlott el, hogy intézményeink — amint azt báró Jósika Laós már 1874-ben megmondotta Fogarasy püspökhöz intézett beszédében — ma még inkább, mint valaha, csak akkor tarthatók fenn, „... ha püspöki megyénk valamennyi hive erejéhez mérten áldozatokkal is kész leend e nagy cél eléréséhez hozzájárulni”.

Jelenvolt.

RÖNIG FRIGYES ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb
HARANGÖNTŐÉJF

Alapított 1840-ben

Ajánlja saját találmányú szabadalmazott
HARANGJAIT

a hangok előre való meghatározásával.
Vas harangszerelvényeket és vas harang-
gyűlényeket Nemes anyag, nemes művek.

„ZEUS”

Erdély legnagyobb férfi- és női szövet gyári lerakata.

Raktaron tart nagy választékban gyári áron mindennemű bel- és külföldi elsőrangú szövet és béléssarukat

Cím: Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-u 4.)

KÜLFÖLD

Mussolini, Olaszország zsarnoka. Mussolini olasz miniszterelnök kemény kézzel tartja a hatalmat. Itáliában, minden látszat ellenére, csak egyetlen ur van s ez az egyetlen ur Mussolini. Igaz, hogy ő azt hirdeti, hogy híve a királynak, csak-hogy minden mégis úgy történik, ahogy Mussolini akarja. Olaszországban ma az ő akaratán kívül nincs más akarat. A neki kellemetlen pártokat és embereket egyetlen kézlegyintéssel semmivé teszi. Hogy a képviselőház és a szenátus se kellemetlenkedjék a jövőben neki, gondja volt rá, hogy még meglévő cselély ellenzéket is széjjel robbantsa. Ürügyet talált erre abban, hogy egy műmerény-letet terveztetett önmaga ellen. A merénylet vádját az ellenzéki képviselőkre toltta s ezen az alapon feloszlatta az összes ellenzéki pártokat. Lapjaikat betiltatta, úgy, hogy a fasciszta lapokon kívül ma egyetlen más lap nem jelenhet meg. Meddig tart ez még, a jövő titka. De ismervén az olasz nép temperamentumát, valószínűnek látszik, hogy a diktátor nem fogja simán és szépen végezni. Itália a titkos szervezetek és mindenre elszánt egyének hazája. Könnyen meglehet, hogy hamarosan bombák fognak ropogni Rómában, s az egykori szociálista kényszer és társainak vére fogja festeni a már annyi vért látott római uccákat. Mussolini a szuronyokon építette hatalmát, pedig a történelem számtalan példával igazolja, hogy az erőszak mindig romlást és bomlást von maga után.

Lengyelország végzete. Lengyelországban újra politika válság dúl. Alig néhány esztendő fennállása óta a lengyel köztársaság már legalább két tucat kormányát fogyasztotta el. A lengyelekről a történelem bizonyítja, hogy roppant álhatatlan és veszedekő fajta. Hatalmas birodalmuk volt évszázadokon keresztül, csak-hogy a hatalmat gyakorló nemesek folyton torzsalkodtak egymás között. S mint ahogy a példabeszéd mondja: ha ketten veszekszenek, egy harmadik a markába kacag, rajtuk is beteljesedett ez az igazság. Addig veszekedtek egymás között, míg eljött az a bizonyos harmadik, sőt nem csak harmadik, hanem negyedik és ötödik is, még pedig Oroszország, Poroszország és Ausztria képében annak rendje és módja szerint — ide-stova kétszáz esztendővel ezelőtt — felosztották egymás között Lengyelországot. Köteleket lehetne teleírni arról a sok véres, bnrzalmaságról, amelyet attól kezdve egész a mai napjainkig a lengyelek elszenvedtek. Az orosz cárok tizezer számra hajszolták Szibéria

hósválatagaira vagy pedig juttatták bőrlőnök mélyére, eselleg akasztófára és puskacső elé a szabadsághősöket. A világháború szörnyű forgatagában végre ütött a lengyeltség szabadságának órája. Különböző okok összejátszása úgy hozta, hogy a három részre szakadt birodalom újra egyesülhetett. Csakhogy az ősi átok ugylátszik még mindig a lengyelek fölött lebeg. Ahelyett, hogy annak örülnének, hogy ismét, mint egységes ország élhetnek és a jövő generáció felvirágoztatásán és boldogulásán munkálkodnának, újra csak veszekszenek egymásközt. Egyik kormány a másik után bukik, közben a gazdasági válság egyre nagyobb arányokat ölt. Pedig a lengyelek okosan tennék, ha most megbékülnének, mert a szomszédos Szovjet-Oroszország csak az alkalmára les, hogy mint a sas a zsákmányára — újra reájuk csaphasson.

A megszelidült Radics. Radics István, az egykor annyira félelmetes horvát parasztvezér, végképen megszelidült. Még nem is olyan régen a forradalom zászlóját lobogtatta magasra, detronizálni akarta Sándor jugoszláv királyt, hogy helyébe, mint köztársasági elnök ő léphessen. S ime most a táviró világszerte viszi a hírt: hogy a köztársasági Radics, mint Jugoszlávia közoktatásügyi minisztere, letette a hűség esküt ugyanannak a Sándor királynak kezébe, akit le akart dönteni trónjáról. Mielőtt idáig jutott volna a horvát parasztpárti nagyhangú vezére, előbb keserves kálvárián kellett keresztülmennie. Pasics Nikola, Jugoszlávia nagyeszű és nagyravaszságu miniszterelnöke, amikor már semmi módon sem lehetett Radicsot megelékezni, párt-híveivel együtt börtönre vetette. Jó ideig elmélkedhetett itt a vezér a dicsőség mulandóságáról és különösen az észnélküli, hebehurgya politika következményeiről. Mert Radicsot különösen a kapkodó magatartás jellemezte. Még a bolsevik oroszokkal is szövetkezett, el is ment Moszkvába, hogy a saját érdekeit győzelemre juttassa. Amde, amikor Pasics miniszterelnök tömlőbe dobatta, egyszerre megszelidült. Olyan lett, mint a kezes bárány. Lemondott a köztársaságról, lemondott arról, hogy a királyt lelőkje trónjáról, lemondott arról, hogy ő legyen az egyedüli hatalmasság Jugoszláviában. Szerényen megelégedett egy harmadrangu miniszteri tárcával, csak-hogy a bőrért megmenthesse. Sok oroszlánknak vélt ordító egyénről derült ki már ilyenformán a történelem folyamán, hogy az oroszlánbörben tulajdonképpen egy más fajta ordító lény rejtezőit.

Csak kis szótöbbséggel győzött a csehszlovák kormány a választásokon. Csehszlovákiában a közelmúltban zajlottak le az általános képviselői

és szenátori választások. A kormány mindent megtett, hogy többséget szerezzen ezeken a választásokon, azonban minden erőlködése ellenére is csak néhány szavazattöbbségre tudott szert tenni az ellenzékkel szemben. Csehszlovákia — el kell ismernünk — az összes utódállamok között a legdemokratikusabb alkotmánnyal rendelkezik. A népkisebbségek számára ott hasonlíthatatlanul tágabb politikai és gazdasági érvényesülés biztosított, mint bárhol máshol. Igaz, hogy ezeket az alkotmány által biztosított jogokat sokszor kijátszák az illetékes tényezők. Mégis ha a kisebbségek a választásokon jobban összetartottak volna s nem osztották volna meg soraikat különböző egyéni érdekek és érvényesülési vágyak kedvéért, sokkal nagyobb eredményt értek volna el. Így is azonban a magyarság, amely fájdalom, három részre osztottan indult a választási harcba, aránylag elég szépen hódított képviselői mandátumokat. A Szentiványi-féle demokratikus nemzeti párt körülbelül kilenc képviselői és négy szenátori mandátumot kapott. A Szüllő Géza-féle keresztény szocialista párt két képviselői és egy szenátori mandátumot, míg a Lelley-féle csoport nem jutott képviselőihez. A legrosszabbul jártak az ugynevezett szudéta-németek. Ezek nagyszámuknál fogva — legalább három és fél millió német él a csehországi Szudeta-hegység vidékén — összetartással a cseh képviselőház legerősebb párija lehettek volna. Míg így, öt rész felé harcolva, alig néhány mandátumot tudtak megszerezni. Ez is arra int a más országokban élő nemzeti kisebbségeket, hogy különösen a politika terén sohase torzsalkodjanak, hanem az egyéni ellentéteket félretéve, kizárólag arra törekedjenek, hogy mennél nagyobb erővel és sullyal képviseltessek magukat az illetékes parlamentekben.

Géphajtó köteleket

kenderből és manillából,
malomhevedereket,
transporthevedereket s mindenféle gazdasági köteleket és zsineget gyárt és szállít

Cosma János

kötélgyártó

Cluj—Kolozsvár,

Str. G. Tamaş (Galamb u.) 14.

Torra hívom az olvasókat!

A tor ugyan nem a művelődési mozgalmakhoz tartozó dolog, mert pld. egy halotti toron nem nagyon van alkalom művelődni, — legfennebb enni és inni. De mégis lehet a tor művelődési előmozdító mozgalom egyetlen egy esetében, amint az alábbiakból kitűnik. Nevezzük a tort adó halandót Gazdag Péternek. Hatvan éves, jómódu gazda, felesége, legénysoru fia és férjhez adó lánya van. Mint igazi halandóhoz illik, a halotti szentségek felvétele után, csendesesen, mint élt, meghal. — A rokonság, a komaság, a barátság igen nagy: halotti tort kell adni. A két fejős hában közül egyiket leölik, öt tyuk, három liba megkopasztódik, kenyérsütésnél a komámasszony is segít; a pálinkát előre meg kell rendelni, nehogy híján legyen, mert mit mondana sok jóbarát, komá, sógor és még a tor hivatalos a torra?!

És minden rendben lefolyik, elmúlik a tor, csak a számla marad meg. — A számla pedig így fest: Tehén 6000, öt tyuk és három liba 500, kenyér 100, pálinka, bor és egyéb 4000, tehát összesen 10,600 lej az egész tor költség; temetés, a koporsó, a harangozás, pap, kántor, segédlelkész, segédkántor összesen megint 2000 lej; — bizony nem érdemes ma még meghalni sem! A halotti toron kívül vannak még menyegző, keresztelő, eljegyzési ünnepséggel egybekötött mulatságok, amiknek a kiadási számlája nem sokkal marad el a halotti tor megett. Ugy, hogy ezek a torok sokszor veszedelmesen megszegényülnek, különösen a Székelyföldön, a tort adó családot. Ahelyett, hogy a rokonság felsegítené a támasz nélkül maradt özvegyet, a rossz társalmi szokás kényszerítő erejével megosztják fejős tehenétől és belekeverik a pálinka adósságba! Nem jobb volna a pénz a legénynek, vagy a leánykának menyegzőkor?

Össze kellene ülni a torozóknak valamennyi községben, ahol ez a divat uralkodik és meg kellene, hogy üljenek a torra! És evvel a torral el is kellene, hogy temessék ezt a rossz szokást, amely *magaszegényítést* jelent! Ez a tor volna az egyetlen, mely megérdemelné a helyet a művelődési mozgalmak között.

(v.)

HIREK

A halálautók ellen. Lapunk első helyén foglalkozunk azzal a veszedelemmel, ami néptünk a mértéktelen ivás miatt fenyegeti. Ugy látszik, a kormányt is aggasztja a falusi nép részegeskedése. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy közelebről törvényjavaslatot terjeszt be, amely erőlyesen korlátozni fogja a pálinkázást.

A régi 500 lejesek bevonása. A tetszetős külsejű új ötszázlejesek már forgalomba kerültek. A régi ötszáz lejesek f. évi december végéig maradnak még a forgalomban. Ez idő elteltével végleg bevonják és megkezdik a 100 lejesek kicserélését is. Az új 100 lejes bankjegyek az eddigieknél nagyobbak lesznek.

Óvoda. Mult számunkban adtunk hírt arról, hogy tulbuzgó tanügyi férfaink román nyelven imádkoztatják gyermekeinket. Ez a tulbuzgóság még egy lépéssel odébb megy. *Ózdon* összeírták az 5—7 éveseket, akik részére kötelezővé akarják tenni az óvodázást nyilván azért, hogy az elemi iskolába kerülő gyermekek már jártasak legyenek az államnyelvben. Ugy látszik, hogy ezt az erőszakos romanizálást, már karantúló korban, vagy még a bölcsőben szívesen megkezdzenék.

Szerencsés vadász. Dr. Földessy György ismert marosvásárhelyi orvost ugyancsak gazdag zsákmányhoz jutatta a vadászszerecs. Az elmúlt hét péntekjén a koronkai erdőben hatalmas termetű vadkant ejtett el. Rákövetkező vasárnap pedig leterítette azt a három mázsás fekete himmedvét, amely a ratosnyai havasok környékén tízennégy ökröt pusztított el.

Sikkasztó postamester. Vellianu Ambrozie murányi postamester a temesvári törvényszék hat hónapi börtönre ítélte, mert a postára érkező pénzesleveleket felbontotta és a pénz saját céljaira használta fel. A bűnös postamester azzal védekezett, hogy 60 éves iskolázatlan, hozzá nem értő ember, aki csupán kényszerítésből végzte hivatalos teendőit s a pénzeket csak kölcsön vette, míg gabonájában fekvő pénzéhez juthat. A bíróság figyelembe vette a vádlott védekezését s a legenyhébb büntetéssel sujtotta.

Lefülett szélhámós. A gombamódra szaporodó szélhámósok között nem utolsó helyet küzdött ki magának Hönig Róbert csernáfalusi lakos. A nem éppen fiatalkorú tettesnek Bécsben nyomorog felesége és négy gyermeke, akiket Hönig ur egyszerűen lerázott a nyakáról és újabb házasságra lépett Héfaluban egy ismert odaváló polgárlánnyal. Hízékény emberekre vetette

ki hálóját, hogy minél több pénzt öszszeharácsoljon. Legutóbbi „üzletén” azonban rajtavesztett. Ugyanis a prázsmári posztógyárral támadt elszámolási zavarai miatt feljelentették s most a brassói törvényszék vonja kérdőre ketős házasság, csalás, többrendbeli okirathamítás miatt s méltó büntetéssel egyelőre nyakát szegi Hönig ur üzelmének.

Tragikus eljegyzés Erzsébetvároson. Özv. Kőrösiné, Gombos Katalin Erzsike leányának eljegyzési ünnepélye f. hó 8 ra, vasárnapra volt kitűzve, mely alkalomra rokonok, jó barátok, valamint a leendő menyasszony és vőlegény részéről többen voltak jelen. Ez ünnepélyes alkalomra elkészített jó vacsorához a derült hangulalban levő társaság estvéli 10 óraker telepedett le. Alig fogyasztották el a második fogást, amikor a jó hangulatot egy éles sikoltás zavarta meg s az asztaltól felugrált társaság megdöbbenéssel és megilletődéssel állapította meg, hogy az azelőtt pár perccel még kedveskedő, örömteli hangulalban levő háziasszony, özv. Kőrösiné akonyha padozatára zuhanva mozdulatlanul fekszik. Örömeiben szívszélütés érte és kiszenvedett. A teljesen árván maradt Erzsike eme szomorú körülmény miatt a szép menyasszonyi fátyol helyett gyászfényoival kénytelen oitár elé állani. Az eset általános részvételt keltett Erzsébetvároson.

Életunt tehén. Nem mindennapi szenzációban volt részük a felsőcsernátoni lakosoknak. Fülöp Máté odaváló gazdálkodónak a tehene beleugrott a mély kutba. Hamarosan észrevették az öngyilkossági kísérletet s a szarvához erősített kötelekkel szerencsésen kimentették veszedelmes helyzetéből. Időközben a tehén is meggondolta a dolgot, s most már vidáman szaladgál az udvaron, Fülöp Máté pedig a kut rendbehozatalával gondoskodik róla, hogy az eset meg ne ismétlődjék.

Amundsen őszinte vallomása. Amundsen, a híres utazó londoni előadásában kijelentette, hogy közelebről előadások tartása végett beutazta Középeurópát és ez az utazás Középeurópán keresztül sokkal nehezebb volt, mint egy utazás az északi sarkra. Sok kellemetlensége volt az utlevéllel — amit nagyon könnyen elhihetünk a derék északsarkai utazónak.

Amerikai ötlet. Amerikában is csökkenőben van a házasságok száma s a praktikus üzletemberek, mint mindentől, ebből a nem örvendetes jelenségből is hasznot igyekeznek húzni. Bebiztosítják ugyanis a lányokat arra az esetre, ha pártában maradnak, özvegyekké válnak, vagy elválnak férjeiktől s így módot nyújtanak a tisztességes megélhetésre. A biztosított öszszeg 40 éves korukban esedékes.

Az is valami . . . Kardos menyecskének leggyilkolóbb szerszáma a *nyelve*, ami még csak akkor oldódik meg igazán, ha történetesen az ő hozományából kerül ki az a bizonyos tejbeaprítni való. Valami csekélységen föllángol az asszony szapuló kedve s cifrázza szörnnyűmód, választékos titulusokban részesítve férje urát.

— Mid volt neked az egy rajtadvaló ruhádon kívül, mielőtt elvettél engem?

A béketűrő férfi lassan csak azt teledi:

— Nyugodalmam volt . . .

Nagy verseny indult meg az utóbb időben két nagy romániai sorsjáték között. Az egyik a *Sajtószindikátus sorsjátéka*, a másik a *chisinaui nagy osztálysorsjáték*. Előbbeni huzása december hó 16-án, míg a másik a karácsonyi ünnepek alkalmával lesz megtartva. A különbség csak annyi, hogy a sajtósorsjegyeknek darabja 2 lei, míg a chisinaui sorsjegyek darabonként 20 leiért kaphatók. Amíg a sajtósorsjátéknál a legnagyobb nyeremény 100.000 lei, addig a chisenevinél 250.000 lei a főnyeremény. Sokan azzal a kérdéssel fordultak hozzánk, hogy a két sorsjáték közül melyik előnyösebb. Mi erre azt válaszoljuk, hogy hogy vásároljanak mindkettőből s így legalább két oldalról biztosítják a szerencsésüket. Mindkét fajta sorsjegyek a Rudolf Mosse cégnél rendelhetők meg Cluj, Strada Regina Maria 37. „Sajtósorsjáték” vagy „Chisenevi sorsjegy” jelige alatt a pénz és portóköltés előzetes beküldése mellett. (Utánvétellel sorsjegyeket nem küldünk.) R. Mosse 1231.

Gyomorfájás ellen egynéhány csöpp valódi „DIANA” Sósorszesz cukorra csepegtetve csodásan hat.

Köhögés, rekedtség, hurut ellen legjobb a valódi Réthy féle pemetefü-cukorka. Mindenütt kapható. Mosse-hirdetés.

Tüdőbetegek

Is kitűnő eredménnyel használják a Dr. Biró-féle

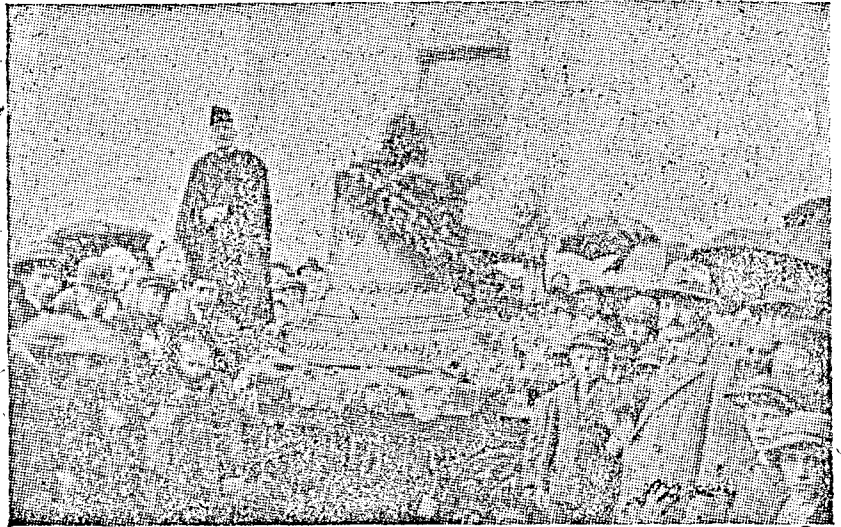
„Sirol”-t

(törv. védve)

Egy üveg ára 50 lei.

Kapható: Dr. Biró gyógyszer-tárában Cluj Piața Unirii 6. sz. továbbá minden nagyobb vidéki gyógyszer-tárban.

Aki pontos címét közli, az ingyen megkapja: „Hogyan óvakodjunk a tüdőbajtól” című könyvecskét.

A fogarasi harangszentelés ünnepélyén.

Művelődési mozgalmak.

Harangszentelés Magyarbükkszőn. 1925. nov. 8-án a ref. egyházközség lélekemelő, ünnepélyes istentisztelet keretében szenteltette fel kellems hangu, szép kivitelű 2 mázsás új harangját.

A harangot az egyházközség családjai magukat 200 leu póttadóval megöröve — a világháborúban hősi halált halt 21 egyháztag emlékére önteltették 40.000 leu ár mellett. Az istentiszteletet Sükösd Sándor m. ózdi ref. lelkész lélekéből fakadó, áhitatos imádságával kezdődött, az ígét Jancsó Lajos esperes hirdette.

Keresztelt: Balog Jenő istvánházi lelkész. Alkalmi verset szavalt: Biró Lőrincz ref. ifjú. A harang-beszerzés történetét elmondotta: Magyar Domokos helyi lelkész. Rámutatott, hogy az új harangnak az egyházközség életében kettős jelentősége van: a multra való emlékezés és a jövőbe néző reményiség.

Az istentisztelet bezárla Jancsó Lajos esperes az urasztala mellől mondott gyakorlati keresztényéletre buzdító beszéde. Különösen a gyermekek szeretetét és megbecsülését, a felekezeti iskola fontosságát, mint az egyház jövőjének egyetlen biztosítékát kötötte a szülők és egyháztagok szívére.

Istentisztelet végeztével a templom előtt az ige hirdetésért és a harang felszenteléséért Pálfi György presbiter és Mihály József egyháztag mondtak köszönetet. Jóleső érzéssel töltötte el a m. bükksői híveket, hogy a szomszéd román egyházközségek tagjai is nagy számmal vettek részt ünnepségükön. Örömről még nagyobb lett volna, ha a ref. egyházból kiszakadt

millenista atyafiak is felebaráti szeretetüknek és a ref. magyar egyház törekvései megbecsülésének megjelenésükkel tanújelét adták

Emlékoszlop avatás Etéden. Nemrégem emlékeztünk meg arról a szép ünnepélyről, melyet Etéd és vidéke ült azon alkalomból, hogy Hitelszövetkezetének 30 éves fennállását ünnepelhette, s most megint örömmel számolhatunk be arról a kedves megemlékezésről, mellyel Etéd község népe adózott a világháborúban elesett hőseinek.

Gyönyörű verőfényes napon a református és katolikus templomok harangjainak hívó szavára a község apraja-nagyja fekete gyászban foglalt helyet a padosorokban. Mindkét templom zsufolásig megtelt közönséggel. Az isteni tisztelet után a református templom kertjében felállított emlékoszlop körül némán helyezkedett el a község felekezeti különbség nélkül, hogy meghallgassa a szoboravató ünnepélyt. Csia Kálmán ref. lelkész imádkozik Imája közben lehull a szoboreltakaró gyászlepel és a négy méteres köoszlop néma mozdulatlanságban hirdeti a rávéssett 68 névvel, hogy Etéd község mily nagy számban hozott áldozatot a népek nyugalmáért, az áldásos, az egymást megértő, testvér szereteten felépülő békéért.

Péter Márton ig. tanító vezetésével 50 tagu (a volt bajtársakból összeállított) dalárda ajkáról csendül fel az ének: Szomorú fűz hervadt lombja. . . Ifj. Somodi Ferenc községi bíró elcsukló szavakkal tesz bizonyosságot a bajtársak nevében, hogy a messzi idegenben nyugvó hősök emlékét Etéd község népe erkölcsi köteleességként hiven megőrzi minden időben. Király Róza etédi székely leány: Beőhy

sigmond: Megtartatunk! című versét szavalta mély érzéssel. Márton Andor kaih. plébános ünnepi beszéde rámutat a székely nép történelmi tradícióira s hittel teljes megerősödést önt szíveikbe, hogy hőseink vére nem emlott hiába, hisz abból ki fog, mert kell, hogy sarjadjon a mi számunkra a testvériesítésben gyökerező béke hajága. Kiss Berta székelyleány: Kakassi Andre: Dal a katonáról... című versét nem szavalta, hanem megjelenítette előtünk.

Lőrinczi Dénes a szobor keletkezéséről számol be és az áldozatkészség szép példájaként állította oda a 35000 rube kerülő emlékoszlopot, melynek állításához Etéd község minden gyermeke kivétel nélkül letette a maga dományát.

A lélekemelő ünnepély a dalárda mekével fejeződött be. Néma csendben oszlott szét a közönség, mindeninek szemében ott csillogott a könny, mi nem is csoda, hiszen hegedő sebek szakadtak fel újra.

MEZŐGAZDASÁG.

A sertés hizalmasságának fölismerése.

Egyik olvasónktól az alábbi kérdést kaptuk:

Éveken át sok sertést hizaltam már. Egyik másiknak a hizlalása jól sikerült. Némelyiknél azonban a hizlalás nem volt jövedelmező, mivel a hizóba veit sertés nehezen vette magára a húst és zsírt. Kérem megüzenni, miről lehet legkönnyebben fölismerni, hogy a sertés hizodalmas természetű?

Erre válaszunk a következő:

Aki a hizlalandó sertésvételnél nem akar csalódní, az leghelyesebben cselekszi, ha ismerős helyről vásárol, ahol már ismeri, hogy a sertések hizodalmas természetűek, mivel egyugyanazon fajában, törekben, sőt családban is van kisebb-nagyobb különbség. Az ismert hizékony fajraért érdemesebb magasabb vételárat fizetni, mivel az ilyenben szaporodik a hizlaló fáradságának a jutalma. Aki a maga nevelése közül választhat, válassza azok közül a legértékesebb és leghizosabb formájut. Aki mégis kénytelen vásárolni, az a hizlalni való tördőt, az jól nézze meg, mit vesz. Vizsgálja meg annak a testalkatát, a természetét, ékességét és egészséges voltát.

Először elmondom, minőt ne vegyen, aztán elmondom, minőt válasszon. Ne vegyen olyant, amelyik korához képest övekedésében elmaradt, mivel annak talac korában lehetett olyan baja, amely

miatt még hizó korában sem lesz tökéletes fejlődésű és egészségű. Amelyiknek tulhosszu a lába, vékony, hegedűnyaku, csapott faru, az nem hizékony természetű. Nagyon hibás, amelyiknek a hasa felhuzódott, ugynevezett „agárbasú”, mert annak az emésztőszervei hibásak és sohasem jól hizó. Az sem jól hizik, amelyik nagyon vad természetű, csillogó szemű, fél az embertől s nem engedi magát megvakartatni. Amelyik még a gazdájától is fél, a társaival folyton marakodik, az rendesen szilaj természetű, nehezen hizik, olyan mint a nagyon epés természetű, haragos ember, aki rendesen szikár, epés, sárga színű, sovány, ahogy a gazdák példabeszéde mondja: „nem bír meg hizni, mivel folyton eszi a méreg”. Ha aztán az ilyennek még erős, fennálló, tüskés serte borítja a gerincét, az bizonyos, hogy nem jó hizó fajta s ha olcsósága mellett eléggé fejlett is, még se vegyük meg. Nézzük meg, minőt őrít az állat. Ha az ürülék tulbúzós, véres csikos, vagy nagyon kemény, összesült, vagy abban egész vagy fél tengeri és árpaszemek vannak, az nem jó emésztésre mutat. Ez utóbbi rágtalanul nyeli le az eleséget s az emésztellenül megy keresztül a belein. Most lássuk, minőt vegyünk? A hizodalmas állat rendesen élénk mozgású, de nem tulságosan. Szelid nézésű, hagyja magát bottal megvakartatni, sőt az neki annyira jól esik, hogy végigterül a földön. Élénken, de nem tul mohón szedi föl a felé vetett kukoricaszemeket, azt jól megrágja, szinte csurog a nyála. A teste legyen mély, a lába nem tulmagas, a fara gömbölyű, a fülei mennél hosszabbak, annál jobb. Ne vegyünk se tulságos fiatal, mivel az rendesen mind gömbölyű s a hibák nem látszanak rajta, de öregét sem, mert az nehezen hizik s a husa rágós, szálkás s az olvasztásnál sok lesz a tepertő. A sertés egészségét mutatja annak élénk mozgása, elevensége, fölunkorodott farka, de különösen, hogy a trágyája rendes minőségű és színű. Mennél kezesebb, szelidebb a sertés, rendesen annál hizékonyabb szokott lenni, mivel azt mutatja, hogy foglalkoztak vele és gondját viselték. Hacsak lehet, hizlalásra ártányt vagy miskárolt kocát vegyünk. Ezek gyorsabban hiznak, mivel a rühelési vágy nem izgatja őket, husuk puhább, zsírjuk tömegesebb, szalonájuk keményebb, kiadósabb. B.

Kisajátított szöllők bérbeadása. A hivatalos lap 246. számában közli az erdélyi szöllők bérbeadásának sorrendjét. A nyilvános árverés az illető megyék gazdasági felügyelőségénél a miniszterium képviselőjének jelenlétében f. évi november 23-tól december 4-ig fog végbemenni, minden haszonbérletet három évre kötnek meg, 1 évi

bérösszegnek 50 százalékát a bérlők biztosítékként kötelesek letétbe helyezni.

Kivételre szánt állatok feladása. Exportállatoknál minden vagon külön bizonyítvánnyal látandó el. Csehszlovákiába irányított szállítmányoknál minden egyes állatról külön bizonyítványt kell vagononként csoportosítva a fuvarlevelekhez csatolni. Ezek a bizonyítványok az állatok egészségi állapotát és származását igazolják.

Csodálatos almatermés. Edwin Reynolds angol gazda kertjében van egy almafa, amelyen ez évben 14000 alma termett. Ez a mennyiség 1300 kilónak felel meg. A fa 70 éves, 30 láb (kb. 9 méter) magas; de nem ez a legnagyobb teljesítménye. A boldog tulajdonost 1921-ben 16 ezer almával lepte meg.

Terményárak.

Bánsági gabona árak. Buza 760, rozs 540, árpa 500, zab 500, tengeri azonnali szállításra 335—340, december-januárra 380, februárra 400 lei.

Marosvásárhely. Buza 110—125, ó tengeri 85—90, új-tengeri 60—65, árpa 80—90, zab 35—40, burgonya 26—30, paszuly 80—90 lei vékánként. Tehéntej 6—7 lei literenként. Teavaj 120 lei kgr.-ként. Sajt 40—50, méz 40—55 kg-ként. Szekér széna 1000—1200 lei.

Állatarak.

Torda. Hizott ökör 26—28, tehén, növendékmarha 18—20 lei, prima zsirsertés 44—46, közepes 40—42, jó hussertés 38—40, gyengébb húsertés 34—36 lei kilogramonként élő sulyban. Levágott sertés 46—56 lei kilogramonként. Friss fagygy 20—24 lei.

Szatmár. Nagykároly vidékén az állatkivitel a megszünt sertésvész miatt nagyon fellendült, kilónként az árak 5—6 lejjel emelkedtek. A kövér sertés kilójáért élősulyban 46—48 lejt fizetnek. Igen nagy a kereslet juhokban, amelyeknek ára napról-napra emelkedik. A többi állatoknál gyenge a kereslet.

Nagyenyed. Fejős tehén darabja 8—13.000 lei. Exportáru 25—28, vágómarha 18—20 lei kilónként élősulyban. Bivaly 15 lejes árban kelt el.

Bánffyhungad. Fejőstehén darabja 6—10.000 lei, vágómarha 17, félkövér sertés 36—40, hizott 44 lei kilónként élősulyban.

Maximális árak. Sepsiszentgyörgy: Marha 26—28, sertés 47, háj 56, juhhus 24, borju 34 lei. Élőállatban a tartott árak miatt nem volt kereslet. — **Temesvár:** Marha 34—36, sertés 48, borju 46 lei. — **Brassó:** Marha 36, borju 46 lei. — **Lugos:** Marha 30—32, borju 40—42, disznó 41—43, zsír 66 lei. —

Szatmár: Marha 30, bivaly 26, sertés 46, borju 36—40, zsirszalonna 64, hár 68, zsir 72 lej. Élőárak: Marha 14—18, sertés 36—42, borju 32—40 lej. — **Máramarossziget:** Sertés 48, marha 28, borju 30, zsir 75, hár 72, zsirszalonna 68 lej. Élőárak: Marha 15—16, sertés 42—44, exportmarha 18—20 lej.

SZÖVETKEZET.

A szövetkezeti ügy fejlődése Erdélyben

Előző számunkban volt szó a szövetkezetek megalakulásának külföldi példáiról. Ez a cikk a szövetkezeti mozgalom erdélyi vonatkozásait tárgyalja.

Erdélyben, legalább gazdasági téren, a tudással párosult egyéni erély, sajnós, nem fejlődött oly fokra, hogy a szövetkezetek létesítését saját jószántukból azok tudták volna elvégezni, akik arra leginkább reászorultak. A világosság felülről jött. Emberbarátok, polikikusok és a gazdasági élet terén működő férfiak voltak azok, akik ezen mozgalmakat megindították. Bátran elmondhatjuk, hogy ezek tevékenysége nélkül az ügy még ma is pályában volna. A szövetkezeti törekvések szempontjából ezt lehet kifogásolni, de ezzel szemben fölhozhatjuk, hogy a fejlődés menete, Angliát kivéve, jóformán mindenütt ez volt. A szövetkezetek egészben véve csodálatosan beváltak. A nép megértette és mihamar méltányolta őket. Nem habozott beléjük állni és elsajátítva a szövetkezeti szellemet, ma már egész sorára mutathatunk rá azoknak a falusi szövetkezeteknek, amelyeknek vezetői egyszerű földmivesek és mégis csodálatosan beletanultak a munkába.

Kevés tudással, legfeljebb a műveltség alapjainak birtokában, földmivesszövetkezeteink itt ott csodálatraméltó épségben fejlődnek. Központjává lesznek a falu nemesebb törekvéseinek, forrásává a haladásnak és emelkedésnek. Egész sorát tudnám elősorolni azoknak a falvaknak, amelyek a szövetkezetek segítségével emelkedtek ki széizüllött, reménytelen helyzetükből s amelyek a virágzásnak és megerősülésnek el nem tagadható jeleit mutatják.

Nem lehet tagadnunk, hogy a szövetkezeti szellemnek erős csatákat kell vívni nem egy helyt az önzés és kapzsisággal. Így alakulnak át egyes szövetkezetek nyereszkes takarékpénztárakká vagy bankokká. De magukban a szövetkezetekben is nehezen lehet

meghonosítani azt a tudatot, hogy nem csupán a vagyongyűjtésnek, hanem a nemesebb céloknak, az értelmi és szívbéli nemesbülésnek kell, hogy forrásai legyenek. Szövetkezeti társadalmunk mai állapota csak így fejlethető meg. Ennek róható föl, hogy tudomásom szerint még nincs egyetlen szövetkezetünk sem, mely alapszabályszerűleg biztosítaná azt, hogy a tiszta jövedelemnek egy bizonyos része évről évre, például nevelési célokra fordítsassék. Rochdale egyszerű takácsai ezt egy félszázadnál régebben megtették s az ekként befektetett összegek a leggyümölcsözőbbek közé sorolhatóak. Ebben a tekintetben azonban a központoknak is többet kellene tenni, mint tettek eddig.

Erdélyben az első szövetkezetek a hitelszövetkezetek voltak. Dr. Gidófalvy István közjegyző fejtett ki bámulatos tevékenységet a szövetkezeti eszme terjesztésében. Az első hitelszövetkezet 1894. évben alakult.

A fogyasztási szövetkezetek terén később indult meg az alapítási tevékenység. Még legkorábban a bányák és gyárak alkalmazottai körében honosodtak meg. A földmives lakosság körében is működnek azonban olyan fogyasztási szövetkezetek, melyek 25 évi, illetve 20 évi múltra tekinthetnek már vissza.

A falusi tejszövetkezetek alakítása 1903-ban kezdődött oly célzattal, hogy azok révén lehetőleg mindenütt elég jó áron lehessen a tejfelesleget értékesíteni és a tejértékesítéssel is fokozható legyen a falusi gazdaságok jövedelme.

A hitel, fogyasztási és tejszövetkezetek mellett a községi állatbiztosító szövetkezeteket is meg kell említenünk. Ezek kölcsönösségen alapon alakultak, de oly kiegészítéssel, hogy az állományban 5% on felül beállott károsodás esetén nem az érdekeltség kölcsönösen, hanem a kölcsönös állatbiztosító társaság ad kártalanítást 1/2% viszontbiztosítási díj ellenében.

Alakultak még Erdélyben szövetkezeti gabonaraktárak is, de ezeket a falusi nép idegenül fogadta és ezek a szövetkezetek nem is mutattak jelentékenyebb fejlődést. Céljuk a szövetkezeti magtáraknak az, hogy a kisgazdák termését a saját falujukban alkalmas helyen összegyűjtve és a piacra előkészítve, nagyobb tételekben adják el, így elkerülik a közveitő láncolat legdrágább kapcsait, megkímélik az eladással járó sok munkát, fuvar- és fátárságot és jobb árakat is kapnak.

Erdélynek Romániához való csatolása

folytán a hitel, — fogyasztási és állatbiztosító szövetkezetek természetesen elszakadtak a budapesti központoktól és Romániában alakítottak külön-külön egy új központot.

A hitelszövetkezetek központja a Kolozsváron székelő „A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége, mint Szövetkezet.” Kötelékébe tartozik ezidő szerint 332 hitelszövetkezet. Ezeknek 98.218 tagja van, kik 5,728 084 lejt fizettek be, az általuk jegyzett üzletrészeikre, míg tartalékalapjuk 3,000.333 lejt teit ki és 38,349.568 lejt betétet kezelték.

A fogyasztási szövetkezetek a „Hangya” szövetkezetek központja mint termelő, értékesítő és fogyasztási szövetkezet kötelékébe tartoznak. A Nagyenyeden székelő központnak üzlet rész tőkéje 5.000.000 lejt, tartalékalapja 600.000 lejt. A központ a múlt évben a 8 raktára után közel 100.000.000 lejt értékű áruval látta el a fogyasztási szövetkezeteket. Az elmúlt évben a bukaresti termelő és fogyasztási szövetkezetek központjának vezérigazgatója, Cercel Constantin meglátogatta a nagyenyedi Hangya központot és a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a raktárról és a kezeléssel.

Az Állatbiztosító Szövetkezetek újra szervezését a „Gazdák” általános biztosító részvénytársaság aradi központja vette programjába.

A tejszövetkezeteknek a múltban sem volt és most sincs központjuk. A tejszövetkezetek különálló üzleti vállalatok.

(E cikknek folytatásaképpen az Erdélyi Magyar Naptárban közlünk egy ismertetést arról a kérdésről: *Hogy kell a szövetkezetet megalakítani?*)
Dr. D. B.

Támogassuk-e a Népbankok (Banca Populara) alapításait. Az *Ellenzék* írja a következő nagyrdeklő sorokat. Megkérdezték egy tótvidéki birtokostól, akinek igen sovány és gyenge földjei voltak, hogy mennyi az évi jövedelme. „Jó termésnél 2000 korona, rossz termésnél 4—5000 korona”, volt a válasz. Amikor pedig a kérdező csodálkozott a feleleten, nyíltan megmagyarázta az okát: „Inséges időkben én vagyok a terménykiosztó kormánybiztos”. Ez a békebeli vicc jut eszünkbe, amikor olvassuk a bukaresti ellenzéki lapokban, hogy a besszarábiai népbankok (Banca Populara), amelyeknek a kormány és a jegybank támogatásával olcsó gabonát kellene osztaniok a terményinség következtében éhhalállal küzdő besszarábiai parasztek között, százszor lejtért ad nekik egy vagon búzát, ugyanakkor, amikor

Vásároljon a **PARISIEN-áruházban Cluj-Kolozsvár**

Magyar Fordítandó 12. szám alatt, hol minden szociális és legújabbban ismereteket lá.

gánforgalomban 70.000 lejért kap. Az érdekességen felül nagyon fontosnak a leszögezése, mivel mostan nálunk is erősen szorgalmazzák a népbankok alapítását, amelyek a mi szövetkezeteinket akarják szöbölteni.

pen ma kaptunk a postával nagyszámú tudósítónktól jelentést, hogy ottani körjegyző felsőbb megbízás november 15-ére Nagysármásra gyűlést hívott össze, amelyen ismeretlen az alapítandó kolozsmegyei népbank (Banca Populara) tervezetét és a népbankjegyzésre hívta fel a község figyelmét. Értesülése szerint a körjegyzés a kiscgazdák körében megindult. A jegyzésre a magyar ajkú gazdákat azzal is biztatják, hogy az itók között magyar kisebbségi vezető emberek is vannak. Érdeklődtünk a magyar gazdátársadalom vezetőjére, hogy milyen állást foglalnak el ezen népbankokkal szemben és azt a választ nyertük, hogy a magyarok magukat ezen új alapítástól. Az erdélyi kiscgazdáknak megvan a maguk hitelszövetkezeteik és a kormányban tényleg szíven fekszik a kiscgazdák hitelszükségleteinek kielégése, úgy módjában áll ezeket támogatni, vagy legalább is ezek nyugodt működését elősegíteni. A népbankokkal szemben szomorú tapasztalataink vannak. A kölcsönöket, de azokat éppen nem mondják fel, amikor a kiscgazdák legkevésbé állott pénz rendelkezésükre.

PARI ROVAT

apkodás a cégtáblák körül. Még múlt évben törülte a minisztérium a nagy cégtábla adókövetéseket, amelyek az idegennek vett cégtáblákat sújtották. Amint Marosvásárhelyről írják, most ismét akadnak túlságosan hivatalnokok, akik 6—8000 lejes táblákat vetnek ki csupán azért, mert a többször átmázolt feliratokat még sem tartják kielégítőnek. Holott a "Barázdák" ismert mezőgazdasági lapjában kifejezetten kimondotta a minisztérium, hogy a kisebbségi nyelven használatos a cégtáblák, amelyeken nyelvnek nem tekinthető.

még drágult a papír. A papírosok szövetsége elhatározta, hogy a papírárat 15—20 százalékkal emeli. A minisztérium fogja hatását az újságárak emelésénél is.

avatták a nagyvárad új iparosok. F. hó 8-án új helyiségbe költözött a nagyvárad iparoskör, ahol a nagyvárad iparosok megelégedően szakismertek bővítése mellett szórakozhat a nagyvárad iparos társadalma.

Vissza az adókönyvecskékhez. Válságos pénzügyi viszonyaink közepette mind sűrűbben nyilvánul meg az óhaj, hogy vissza kell térni az adókönyvecske rendszerre. Eltekintve attól, hogy a mai adófizető azt sem tudja, hogy mennyi adót fizetett meg vele oly különböző címeken történik a kivétel, nagyon kevés adóalany van abban a helyzetben, hogy nagyobb összegű adóját egy összegben vagy nagy tételekben fizesse meg. Sok zaklatástól menekülne meg a közönség, ha adókönyvecskéje alapján apránként fizethetné a legnehezebben kiizzadható tartozást, az adót.

Angliában minden második ember mérszáros. Az ottani husiparosok szigorú ellenőrzést sürgetnek a házi vágásokkal szemben. Megtörténik, hogy csak saját használatra vágják, de a többség hetenként leszur egy-két sertést, bizonyára nem azért, hogy azt családjával el is fogyassza.

Új vámtarifák. A legfőbb gazdasági tanács a következő kiviteli illetékeket állapította meg. Tehén és bivaly kg-ként 15 lei, lószőr kg-ként 30 lei.

Magyar szén vámtarifájának csökkentése. A napokban tárgyalások indultak meg a magyar szén behozatali vámjának csökkentése érdekében. A tárgyalások kedvező mederben folynak, s az előjelekből ítélve eredményre fognak vezetni.

Miért nem lesz olcsóbb a cukor. Bizonyos körök azzal foglalkoznak, hogy a cukor után megállapított 30 aranybani behozatali vámlétszállításával, s így olcsóbb külföldi cukor behozatalával leszorítják az árakat. Ez ellen természetesen a cukorgyárak tiltakoznak s elsősorban azzal érvelnek, hogy Magyarországon és Csehszlovákiában a belföldi cukorárak jóval magasabbak, mint Romániában. Érdeklődéssel várjuk, hogy ebben a kérdésben, melyik álláspontot fogja a kormány magáévá tenni.

Ipari árak.

Bőr árak. Kolozsvár. Nehéz bőr 50—55 lei, pitling 58—60, borjubőr 72—75. Csernovitz. Nehéz marhabőr 56—58, zvikker 61—63, borjubőr I a 87—88 lei. Szakértők véleménye szerint a külföldi nyersbőr jobb, mert elsőrendű anyag husz percent gyengébb minőséggel, míg nálunk ép fordítva áll a dolog. A belföldi bőroket erősen vegyítik a beszarábiai és regáli áruval. Külföldi piacokon az árak kb. 10 százalékkal estek, s valószínű, hogy az itteni árak is csökkenni fognak.

Valuta jegyzések.

Kolozsvár, 1925. november 22-én

1 dollár	=	222—224	L.
1 font sterling	=	1080—1092	"
1 svájci frank	=	43·10—43·50	"
1 francia frank	=	9·—9·10	"
1 arany márka	=	51·—	"
1 lira	=	9·05—9·20	"
1 cseh korona	=	6·60—6·70	"
1 dinár	=	3·95—4·—	"
1 osztrákshilling	=	31·40—31·80	"
318—320 magyar korona	=	1·—	"

A Cluj—Kolozsvárt 1824. év szeptember havában tartott országos állatkiállításán aranyéremmel kitüntetve

Fél kg. gyapjú, vagy két kg. sajt árával megmentheti birháját a pusztulástól.

DISTOL

biztosan meggyógyítja mételeykóros juhait és szarvasmarháit!

DISTOL

Egyszerű a kezelés! Biztos gyógyulás!

Főlerakat:

BERGELY FERENC Utóda

drogériájában

Cluj—Kolozsvár.

Költségkímélés szempontjából tessék a gyógyszerházakhoz fordulni.

Kapható: R. Mosse 1668

Nagyrománia összes gyógyszerházaiban.

Babós és Társai

vaskereskedése

Regina Maria

21. sz.

Mindenemű vasáru cikkek legelőnyösebb beszerzési forrása. Fűtő és főzőkemencék nagy választékban. Dusan felszerelt konyhaberendezési osztály

Vásárlásainál saját érdekében mindig hivatkozzék a lapunkban olvasott hirdetésre!

MULATTATÓ

Lófőszékely altató dala.

Pergő orsó ritmusára
Ringatták a bölcsőmet;
Ringó bölcsőm ringására
Dalolták az éneket.

Altató dal édes szava
A szivemben megfogant;
Szerelmesen kebelemben
Most is visszhangra dobbant.

Arany orsón font fonalad,
Édes dajkám: rég elnyúlt;
Nóta szövő, lágyan csengő
Ajkad rég elcsendesült.

De nem nyúlt el még a nótád
S keblet gyújtó szent szavad,
Ringatni a székely bölcsőt
Nóta nélkül nem szabad.

Saszet Gyöző.

A zöld levél csodája.

Irta: Dr. SZÁSZ FERENC.

Zöld az élet színe.

Meg-megrázva az őszi szél a fák koronáját, zizegve, sirva peregnék le a tarka levelek. A természet zöld köntöse mind színesebb, mind tarkább lesz, ősz vége van, jön a tél, a növények készülődnek téli álmukra. A levelek elvégezték nyáron át kötelességüket, leszállnak a földre pihenni, hogy helyet adjanak a duzzadó rügyeknek.

Milyen szép a zöld mező-erdő! Az élet, az üdeség, a reménység színében pompázik minden; gyönyörködünk benne, elnézzük napokig, sokakat egy egész életen át tartó munka köt ehhez a színhez és mégis kevesen tudják, hogy ez a zöld szín az, ami az ember számára lehetővé teszi a földi életét. Ha nem volna zöld növény, minden emberi élet lehetetlen volna! De nem csak ember! Állat sem élhetne növény nélkül ezen a földön.

Ezt fogjuk szépen sorjában venni és megbeszélni, hogy mit jelent a szerves életre nézve a növényvilág.

Senki ember fia nem tudna megélni földből, vízből és levegőből. A növények pedig ebből élnek. Felszívják gyökereikkel az ásványi anyagokat vízzel hígítva, a levegő elemeinek felhasználásával keményítőt, cukrot és más tápanyagokat készítenek. Az ember és növényevő-állatok táplálkozása így biztosítva van.

A növény megeszi (furcsán hangzik, de így van!) a földet, vizet, levegőt. Az ember megeszi a növényt, a növényevő állat szintén. A növényevő állatok másrésztől táplálékul szolgálnak az embernek és a ragadozó állatoknak. Így szépen sorjában minden élőlény megkapja a maga szükséges táplálékát; él fejlődik, szaporodik. Mindezt pedig csak az tette lehetővé, hogy a növényvilág képes a szerves anyagokat szervesekké áthasonítani. *Növény nélkül nem volna földi élet!*

Mi teszi képessé erre a növényzetet? Kérdi most mindenki tőlem.

A legkisebb élelmiszer-gyár.

És most egy apró, kicsi zöld csodáról kell mesélnem, egy kis harang vagy tojásalakú testről, amelyik a növényzet levelében, (esetleg szárában is), foglal helyet, olyan apró, hogy csak nagyító-üvegekkel láthatjuk és mégis ez az apró testecske a világon a legtökéletesebb vegyészeti gyár, amely a napsugár segítségével, vízből és a levegő szén-savából cukrot készít, hogy ezután később a növény az így megkezdett munkát más tápanyagok gyártásával folytassa. Ezt a kis testet levélzöld szemcsének, *klorofillum szemcsének* nevezi a tudomány.

A klorofillum szemcse a legcsodálatosabb napsugár-gép! Enélkül a zöld szemcse nélkül növény nem létehet, növény nem élhet meg; ezért zöld színű minden növény, ezért ha sárgul, fehéredik a növényzet, beszélünk annak betegségről. Ennek a kis zöld szemcsének csak víz, levegő, napsugár kell és már készen is van a legtökéletesebb élelmiszer gyár, amelyben a gyökerek által felszívott ásványi anyagok igénybevételével a legbonyolultabb szerves vegyületek készülnek. Kerék nem forog benne, mégis a nap hajtja, főző üsőkben, lombikokban nem buzog a víz és mégis vegyületeket gyárt. Nem is tudja az

SZERKESZTŐI-ÜZENETEK

Mindenkinek!

a) Naptárt ne tessék sürgetni, miből kész lesz minden kérdés nélkül és díjtalanul megküldjük azoknak, akiknek előfizetésük 1925. dec. 31-ig rendben van. Azok jelentkezésük be csupán igényüket, akik eladásban 20 L-es naptárunkat bizományban szeretnék árusítani.

b) Ne feledkezzenek meg előfizetőink olvasóink az előző számban hirdetett 2500, 2000 és 500 L-es jutalmakról.

c) November folyamán állandóan nyilván tartjuk azt a figyelmeztetésünket, hogy azok, akik az előfizetőinket, akik 1922, 1923, vagy 1924-re is hátrálékban vannak, december 1-én előfizetőink sorából töröljük, s részük a lap további küldetését föltétlenül megszüntetjük.

d) Apróhirdetéseink tarifája: Minden szöveg 4, vastagabb betűvel 8 L. Legkisebb hirdetés 40 L. Állást keresők részére 20 szöveg 40 L. Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 L.

Cs. S. és O. F. Nagyborosnyó, Mercúr-Székelyudvarhely, Sz. J. és P. J. Klárus, iratos, Lumina—Galatz, Gy. B. és Sz. L. Zabolai, T. I. Szentkeresztbánya, T. F. Szentegyház, A. L., K. P. I., D. F., Sz. J., Sz. G., Sz. F. V. F., Sz. M., P. J., B. F., K. F., K. A. D. F. Diósd, Cs. J. és V. J. Magyaró, P. Gyergyószentmiklós, Id. I. S. Torda, K. Holtmaros, K. G. Monó, J. F. Csikszentgyörgy, J. L., M. K., Ifj. K. M. és M. S. Géres, B. és B. J. Vizakna, S. J. Gyergyócsomafalu, H. B. Marosvásárhely, K. I. Nagybacon, H. Gy. né Rév, D. B., Fr. J. és Ifj. Cs. M. Kőszeg, remete, K. I. Ozdola, S. L. Szilágyiperecske, B. F. Zsuppa, S. Gy. és S. D. Geges, Z. Déva, A. I., B. Gy. M. I., I. L., Sz. J. mondtelep, Cz. F. Nagydoba, M. J. Istensegít, K. M. és K., Sz. P. Cleveland, S. L. és D. F. Gyergyóújfalú, D. L. Déva, K. S. Magyarócs, N. J., P. A., J. A., B. M. és B. I. Barcaujtó, Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkesen támogatásukért fogadják mély tiszteltünket, hálánkat és köszönetünket, bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

Andrágy György közölje lakóhelyét is, addig előfizetőink közé nem tudjuk bevezetni M. Gy. Belényesujlak. Természetesen megértünk mindent és méltányoljuk azt az áldozatos szép, tanító munkát, amelynél elismert részemelől mal sorsunkban nincs. Az áldja meg érte!

B. Gy. Görögnyezentimre. Az 1045. számhoz 100 L könyvelve, az 1039-nél 90 L javírt irva, üdvözlét és köszönetet.

V. A. Zernest. 100 L javára irva, 1925. XII. 31-ig rendben, üdvözlét.

G. D. Harangláb. I. J. címe jó, lap rendezés megy.

K. J. Torda. Lapját valaki tényleg visszküldte, levelének nagyon örvendtünk, szívesen üdvözljük.

K. Gy. Gyergyószentmiklós. 1925. XII. 31-ig rendben.

M. E. Uzdizsentspéter. Közérdekű, kulturális érdeklődés.

ha bevállk, minden díjazás nélkül köz-
nyilvánzó szám kiküldve.

J. J. Világos. 1925. I. 1-től fizetendő 105 L.

L. Körösbánya Harangszentelés szertar-

mindig a püspök vagy megbízottja végzi.

angot szentelt vlzsel kívül-beliül meg-

sa, azután megkeni a betegek olajával és

mával, valamely szentnek a nevét adja

szután tömjént gyújt alája.

Gy. Kézdisárfalva. Könyv és mutatóvány-

megy, pénz bejött, rendben 1925 XII. 31-ig.

amos-Szatmár. F. S. előfizetése 1925.

31-ig rendben.

F. Zsuppa. Köszönet, hátralék 1925.

1-től XII. 31-ig 44 L.

Gy. Geges. Rendben 1926. IV. 1-ig.

B. Algyógy. Még nem jött be.

L. Ditró. Könyv megy, hátralék f. évre 45 L.

L. Pettyén. Folyó évre még 9 L.

F. Csanálos. Legkésőbb szerdán min-

póstán van minden lap, előbb lehetetlen-

küldeni, ahová így sem ér el vasár-

nap, ott a postai viszonyok valóban siral-

helyzetben lehetnek.

J. Alsótök. Az a kérdés, hogy mitől

fulladása? Amennyiben esetleg elzsiro-

stól, kövérségtől ered, akkor jó hatással

az ön állapotára a Páter-féle soványító-

imely az Amphora-Drogeriánál Brassóban

adható, de minden gyógyszerár utján is be-

szerezhető. Kövér embereknek ez a tea már

sok esetben könnyebbséget hozott. Ha

fulladása a légzőszervek megtámadtatá-

származik, akkor a Páter-féle köhögés

tea lesz jó hatással, amely mindenféle

gégést gyógyít, valamint asztmában szen-

eknek is sok esetben könnyebbülést szer-

(Dr. P. B.)

A. Gyulafehérvár. 1925. VII. 1-től 1926.

31-ig esedékes 150 L.

B. M. Beszterce. Elszámolás várhat

évig végéig, üdvözlettel.

A. Gyulafehérvár. 1925. XI. 1-től fizetve

rendben 1926. VII. 1-ig.

háziasszony — Déva. A késeket legeggy-

ben smirglivel lehet kitisztítani. Fém-

eszközök tisztítására nagyon jó a következő

recept: kretaport és mészhidrárt olajjal sűrű

keverünk és azt egy posztódarabbal

gyorsan eldörzsöljük.

B. Csikbánkfalva — című versben szép

szavak váltakoznak próza sorokkal és

nyelvi játékokkal. Ezt nem tartjuk elég érettnek a

nyelvvel, de további írásait szívesen várjuk,

ha meg lehetne mondani, hogy tehetséges ember.

Z. O. Székelykeresztúr és nyugtázni kért pénzek:

B. Csikbánkfalva 100 (rendben 1925. XII.

D. F. N. D. Sárd 233 Gr. F. Lupény 1300,

E. Mezőszegely 190, V. M. Mezőtelegd

K. K. Görgénylvegcsűr 300, S. M. Atyha

D. M. Recsenyéd 200, B. Gy. Barcaufalu

Hittelszövetkezet — Apáca 100, Hangya-

szövetkezet 838, D. B. Kőszegremete 710,

S. O. Székelykeresztúr 80, K. B. Paj 200 (rendben 1926.

31-ig), R. M. Nagysomkut 50, G. I. Buza

100.

100.

100.

100.

100.

100.

100.

100.

100.

100.

100.

100.

ember a növények munkáját pótolni és ha egy nap a növények elpusztulnának, az a nap szárazon és vizen egyaránt, az élet teljes pusztulását jelentené.

Azt mondtuk, hogy csak zöld növény élhet meg; a melyik növényben nincs klorofillum szemcse, az épen úgy elpusztul, mintha valakinek kieresztik minden csepp véréit.

Igen ám, de vannak sárga, piros és tarka levelű növények; ott vannak a gombák, azok is csak növények és mégis a legsötétebb pincében is napsugár nélkül fejlődhetnek, zöld színük sincs. Mi ennek az oka?

A vörös és más színű, esetleg tarka növényekkel hamar végezhetünk. Azokban van egy színüknek megfelelő festő anyag, amelyik a zöld festő-szemcséket eltakarja. Bárki megpróbálhatja, ha a vörös cékla levelét szeletekre vágja, vízben áztatja, a víz megpirosul és visszamarad a zöld levél. Így a színes levelekben is mindig ott van a zöld klorofillum-szemcse.

Akinek lóhere és lucerna tábláját megtámadta az aranka, az ugyanazt mondja most, hogy a sáppadt arankából zödet sohasem lehet csinálni és abba nincsen levél zöld, mert még bár levele sincs.

Ez igaz is, de az aranka s más ilyen klorofillumot nem tartalmazó növények, mint pld. a vajvirág is, *élősködők*, más növényektől szívják el a táplálékot, a maguk emberségéből megélni nem tudnának, épen azért, mert táplálékot gyártani nem képesek.

Ami aztán a gombákat illeti, azokról tudjuk, hogy ha nem is élősködnek, (bár nagy részük csak úgy képes megélni) főleg olyan anyagokban tudnak fejlődni, ahol készen kapják a tápanyagokat; korhadó szerves anyagok, trágya — mindenki tudja — a gombák kedvenc helyei.

Ha megértettük az előbb elmondottakat, a maga teljes fenségességében, előttünk áll a zöld levél hatalmas munkája. Nem csoda, ha őszre kelve, kifárad és pihenni tér, hogy helyet adjon újabb nemzedéknek, életerős, ifju leveleknek, amelyek az első tavaszi napsugárra megkezdik nagy munkájukat.

Ringó kalaszú vetések, zizegő tengeri földek, piruló szőlőhegyek, mind-mind harcos csapatai az életnek s harcos katonáik a klorofillum-szemcsék, amelyeknek jólétéről és munkájuk eredményességéről a gazdaember gondoskodik.

Mit ér a mesterséges táplálék?

Ha alaposan átgondoljuk az előbb elmondottakat, az a kérdés támad fel a gondolkozó ember fejében, hogy nem volna e lehetséges ezeket a vegyületeket, amelyek a zöld levél nagy műhelyében készülnek, mesterséges úton előállítani és így az emberiséget függetleníteni a növényvilágtól?

Ha tényleg sikerülne *mesterséges* tápszereket előállítani, úgy a mezőgazdálkodás, — de meg más ipari foglalkozások is, — jelentőségükből nagyon sokat veszítenének, esetleg teljesen megsemmisülnének.

A-vegyészet, mai állása szerint, rövidesen minden nehéznek látszó kérdést megold. Az aranycsinálás mestersége a szó szoros értelmében fel van találva. Másként áll azonban épen ezekkel a szerves vegyületekkel a dolog; ezek nehezen hozhatók össze. Elképzelhetjük ugyanazt, hogy majd az összes vegyületeket, amelyeket a növény gyártani képes, vegyészek fogják előállítani; elképzelhetjük azt is, hogy egy ember egész napra való táplálék szükségletét egy gyufás doboz vagy még kisebb nagyságu préselt táplálék kockában felveheti. Sőt azt is pontosan ki lehet számítani, hogy a szervezetnek mire van szüksége és azt a mennyiséget akár naponta beveheti egy ember. Mindennek dacára még sem lesz képes szervezetét életben tartani!

Épen a tudomány újabb vívmánya az, hogy ezt a kérdést eldöntöttnek tekinthetjük. Nem elég, ha a szervezetnek minden anyagot megadunk, a szervezet amellet teljesen iönkre mehet, ha nem juttatunk a szervezetnek úgy nevezett *vitamint*eket, *élet anyagokat*. Ezek azok az anyagok, amelyeket a szervezet csak akkor kap meg, ha természetes módon táplálkozik. A legkisebb elérés a természetes táplálkozástól sulyosan megbosszulja magát. Sarkutazók, hajósok, a kik hónapokig voltak arra kényszerítve, hogy csak konzervekből éljenek — tudják ezt legjobban. De a világháboruban is, különösen a konzervekkel bőven ellátott angol hadseregben, fellépett ez a rettenetes betegség, a mit *súlyos*nek neveznek. Mivelhogy a konzerveket felőrlik és a káros csírákat így ölik meg bennök, úgy látszik, ezzel elpusztul a vitamin is és ez okozza ezt a rettenetes betegséget. Egyetlen gyógyszere az, hogy a beteget friss növényi táplálékhoz, gyümölcsökhöz juttatjuk, ha ezt nem kapja meg a szervezet, nyomorultul elpusztul. Hogy milyen erő és hatalom van a növényben, itt látjuk legjobban! Nehány csepp citromlé csodákat művel és a halál árnyékából a beteget visszavarázsolja az életbe. Ugyancsak ezt a betegséget kapják meg bizonyos körülmények között csecsemők is, ha nem természetes úton tápláljuk őket, hanem cucliból kapnak tejet. A tejet rendszeren felhevítik 60 fokon felül, hogy a benne levő kártékony csírák elpusztuljanak. Sok anya azonban épen

A PÁSZTORTÚZ

Magyar Nép legjobb szépirodalmi lapja.

Előfizetési árai:

Belföldön: Külföldön:
Éves évre 350 L. Egész évre 500 L.
Félévre 180 L. Félévre 250 L.
Negyedévre 100 L. Negyedévre 150 L.

Adóhivatal: Cluj—Kolozsvár, Strada
Baron L. Pop 5.

Kérjen mutatóványszámot.

óvatosságból igen felmelegíti és ha a csecsemő tartósan ilyen tejet kap, beteg lesz, mert a felmelegítés megöli azokat az anyagokat, amikre az élő szervezetnek szüksége van. Ilyen beteg gyermek is rövid idő alatt meggyógyul, ha gyümölcsnedvet, nyers főzeléket, vagy kevésbé felmelegített tejet kap táplálkozására.

A természetes táplálkozástól való eltérés az is, ha valaki mind egyforma ételeket eszik; így az állandó puliszka evés, vagy állandó rizskása evés is okozhat súlyos megbetegedéseket. A puliszka evés következtében például évekket ezelőtt a Mezőségen is történtek súlyos megbetegedések. Viszont ha a tengeri vagy rizs lisztben bőven van a korpájából, ami vitamint tartalmaz, úgy nem okoznak semmi bajt. Mindezek olyan csodái az isteni gondviselésnek, melyek óva intik az embert arra, hogy a természetes táplálkozás módját ne hagyja el!

A fentebb elmondott betegségek (és még ki tudja hány!) természetszerűleg fellépnének még súlyosabb mértékben akkor, ha az ember egészen mesterséges táplálékra lenne utalva.

Ezért gazdáink nyugodtan szánhatnak velhetnek, egyet se fájjon a fejük, ha a napilapokban olvassák, hogy Amerikában már vannak mesterséges tápszerrek is; az emberiség legnagyobb szakácsa mégis a növényvilág marad minden időben s annak ápolója: a gazda.

Láttuk a növények szerepét az emberi és állati testre nézve oly fontos vegyületek gyártásában; láttuk azok nélkülözhetetlenségét; az egészségre és éleire gyakorolt fontos hatásukat. Láttuk azt, hogy hadsereg és ágyuk nélkül megélhet egy ország, de ezek nélkül az apró, szabadszeggel láthatatlan zöld korongocskák nélkül minden földi élet megsemmisülne!

Apróhirdetések.

„Muskáti virágok“ címen jelenik meg Tarczy'nski Kázmérnak 16 dalát tartalmazó dalfüzete, finom és csinos kiállításban, csak előfizetők részére. Tarazy'nski Kázmér ezúttal új és legszebb dalait válogatta össze. A zongora és énekhangra letett dalfüzet, megrendelhető a „Szabad Szó“ szerkesz-

tőségében Careii-Mari (Nagykároly) Episcopul Pavel 7. szám. Egy füzet előfizetési ára 100 leu, 40 ezer mk. 30 c.-k., 30 dinár.

Állami tanító elmenne magyar tanítvány áll. iskolához, ahol róm. kath. kántor is lehetne. Cim megüdvözlő Józsóf János nyug. tanítónál, Firtuşeni-Firtosvárálja, p. u. Corund-Korond, Udvarhely megye.

Üzem nagyobbítás miatt elad 1 db. kitűnő, Vohanka gyártmányu, ütemű nyersolaj (petroleum) motor 3 lóerős. Üzemben bármikor megkezdhető. *Keresek megvételre 6—10 lóerő között állóhengerű benzin motor esetleg 6—10 lóerős nyersolaj motor. Mindkettőre ajánlatot kér: Zágoni Lajos asztalos, Cârța-Csikkarcfalva, Csík megye.*

Január 1-re keresek megbízható mindenek szakácsnét, aki farsági háztartásban jártas és szívesen foglalkozik munkakörével, ugyanide ügyes szobalányt, lehetőleg olyat, ki már gyakorlattal bír. Csakis nagyon megbízható hűségének jelentkezzenek. Ajánlatok életkor és családi állapot megjelölésével: *Barcsay Lászlóné Zentel Kolozsmegye* címre küldendők.

Józanéletű, szorgalmas, megbízható szakképzett gazdatiszt, állást keres bármilyen mikori belépéssel, 15 évi elsőrendű gyakorlattal, 8 évig önállóan működő. Megkereséseket „Állandó“ jellegűen kiadókba kérünk.

Ványolás, festés, préselésre posztvegeket átvész *Honvéd-utcai postagyár 118 szám.*

A szerkesztésért felel:
GYALLAY DOMOKOS

A kiadásért felel:
PETRES KÁLMÁN
kiadóhivatali igazgató.

A legdivatosabbak az

ECHO védjeggyel ellátott CIPŐK

RENNER TESTVÉREK

és Társai Bőrgyár R.-T. Cluj gyártmányai.

Sürgöncím: DERMATA Cluj.